

מסורת הש"ס

א) אהלות פ"ב מ"ג, ב) שבת קיד: כלס פי"ז מ"א עירובין ד: דל. ברכות מה, א) ונברכות מ"א: וכן בילקוט ליתא, ד) ונברכות מ"א: איתא אמר ר"י בר חנינא, ט) ונברכות מ"א: קט. ט"ש (תגיה יא.), ט) מה סו. ונ"ק פס. עירובין ד: ושם א"י בר רב הונא, ט) ויקרא ד, א) מלרע פרק ה, ט) ז"ל בזה, ט) ונ"ל יוסף ואחיקמא,

מוסף רש"י

היה לבוש כליו. וכן כלס דרך לבשמן קריון בגדיו ונעלין אליו, ובתנ"י והאוכל בצית יכנס את בגדיו ודרשין בתורת הכנים מקרא דהא אוכל לאו אכילה משם הוא אלא שיזהא כדי שיעור אכילה, ובבואה בלא שהיה חוט מעמא בגדים (עירובין ד.), אכילת פרס. ד' בל"ט פס. מוון טעודה ציננים, פרס לשון פירוסה, ששיעוריה בתי ככר האמר עזריב דבעין מוון ב' טעודות, וכן תנא (ספ. פס.) חלה לבת המטעג (ט. ט. ט.). פת חטין. אין שוהה נה כפת שעורין (שם). מייסב. שהיה זו בנפיקה שיעוריה, ולא בנפלת צעמדיה והוקן ונא שהוא שוהה בנפיקתו יותר (שם). ואוכלה בלפתן. שנפלת (שם). ואינו מטמא באהל. שום עלס בלא נצר עד שיזהא שם שדרה שלימה או גולגולת או רוב צנניו ב' שוקים ויך אחת או רוב מניני קביה אברים (שם). כדי רביעיית יין לגדור. לחיצו מלקות (שם) אכל חלניס חוגס ולולבין כשיער רביעיית יין ואין שיעור רביעית יתר רביעיית מים שוין, לפי שאין עב והמס קלשין יש ברביעיית יין יתר ממה שיש ברביעית מים, כדלמריקן בשבתי (נז). גבי רביעית על שכול לקורט ולעמוד עד כזית משוט דסקין, אכל מייז קלש לא הוה רביעיית דידיה כזית (ברכות א.). בגדרגרת. היא תלטה ייבשה ובה שיעור כל אוכל חסם לענין הולאה שבת דתקן (שבת עו.) המוציא לכולין בגדרגרת (עירובין ד.). שיעורין ברמזונים. ייקב כמוציא רמון טטור, בעלי צמים חסוס על כליהם, הלך ייקב כמוציא קטניות מנייעו לחיטס, ייקב כמוציא זית משתמש לאגוזים, ייקב כמוציא אגוז משתמש צו רמזונים, אכל על אומן העומר למסור לא הוה שיעוריה צמיי מן הדרכות חס.) ובעי"ז עירובין (שם). שרוב שיעוריה כזיתים. אכילת חלז וחס וטמר ופיגול וטמא וביילת ובסמה טמאה וצמא המה להאילל ומגע גבילות (עירובין שם). דבש. כל דבש האמר מלרוע דבש תמרים, וכדלמר, תסם (צבורים פ"א מ"א) אין

היה לבוש כליו. דליקרו להו בגדיו: הוא טמא מיד. דכתיב(ט) והנא אל הצית יטמא: והן טטורין עד שישהה. דכתיב (ויקרא ד) והאוכל בצית יכנס וגו' ודרשין בת"כ"י אין לי אלא אוכל ושוכב אוכל בלא שוכב שוכב בלא אוכל לא אוכל ולא

ריצה שתי פעמים כתיב יכנס בגדיו ואס סופנו לרצות הכל מה ת"ל והאוכל ליתן שיעור לשוכב כדי אכילה שאין טעון כיצוס בגדים עד שישהה כדי אכילה וגופו טמא מיד דהכי כתיב והנא אל הצית יטמא ולא כתיב כיצוס בגדים והאוכל בצית דהיינו שוהה כדי אכילה יכנס בגדיו: אכילת פרס. חזי ככר שיערו חכמים אומו למזון שמי טעודות לעירוב דתמן בעירובין (דף פב.) חלה לבית המנוגע: פס חטין. שהייתה מועטת משל שעורים: מייסב. דהיינו דרך אכילה. מי שהוא מייסב הוא עסוק באכילה ואינו טרוד בצדדים אחרים: עלס כשעורה. מן המה: ואינו מטמא באהל. כשיעור זה עד שיזהא שדרה או גולגולת שלמה או רוב מניין אברי אדם: גפן. מה שיערו צו: כדי רביעיית יין. בשאר איסורי נזיר דליכא למאן דלמר במסכת נזיר (דף נד:) דחלניס ולולבין ועלין מנטרפין לשיעור רביעיית יין שאס יתנס לכוס מלא יין עד שיאז ממנו רביעיית יין. ואין דומה המשער בכוס מלא מים למשער ביין משום דין עב הוא ואינו ממחר לנאח אלא נצרך ונגדש על שפת הכוס יותר מן המים: טלנה. מה שיערו צה: כגורגת להולאה שבת. שיערו בכל האוכלים: כל כלי בעלי צמים שיעורין. דעבד נקמא דהיינו דכתיב (ויקרא ד) והאוכל בצית יכנס וגו' ודרשין בת"כ"י אין לי אלא אוכל ושוכב אוכל בלא שוכב שוכב בלא אוכל לא אוכל ולא

האוכלים: כל כלי בעלי צמים שיעורין. בנקביהם: נרמון. דעב שניקב כמוציא רמון שס כלי עליו ומקבל טומאה לפי שבעל הצית חס על כליו וכשהוא מוציא זיתים הוא משתמש צו רמזונים. אכל כלי אומן שעומד לימכר טטור בנקב כל שהוא: רוב שיעוריה צויסים. מת ונצילה ואיסור חלז וחס ופיגול וטמר וטמא וגוי הנשה: דבש. כל מייז מתיקה קריוין דבש ותמרים מייז מתיקה הן: כותבת. תמרה: ליום הכפורים. דלא כתיב ציה אכילה אלא אשר לא תעונה (ויקרא בנ) מיד דמייחצ דמיה ומפקע ליה מעיניו: מי כסיני. כלום כתיב שיעור רביעיית יין דהו דרשין שצר מה שצר שער צמייז. ה"ג בשרו צמים שלא יחא דבר חוץ צו: נימא אחס קשורה. ומקפיד עליו חולצת דמיהדק שפיר ולא עיילי צה מייא ואמריקן לקמן גזריקן על מיעוטו המקפיד: שלא אינן חולצות. לפי שהשער קשה ולא מיהדק שפיר ועיילי ציה מייא: אס הטפל לבשור. יחא צמים. הטפל הדצוק:

דבר

סוכה פרק ראשון סוכה

גפן כדי רביעיית יין ג'צור. פי' צקונטרס כדי רביעית צשאר איסורי נזיר דליכא למאן דלמר צמס' נזיר (דף נד:) דלולבין ועלין וחלניקן מנטרפין לשיעור רביעיית יין דאס יתנס לכוס מלא יין וילא ממנו רביעיית יין ואינו דומה המשער בכוס מלא יין למשער בכוס מלא מים דיין עב ואינו ממחר לכאח אלא נצרך ונגדש על שפת הכוס יותר מן המים וצריש עירובין (דף ד.) פי' צקונטרס גפן כדי רביעיית יין לנזיר לחיצו מלקות משמע שרופה לומר אס שמה רביעיית יין ואין זה מענין האחרים דמשעריקן צהו מילתא אחרימי וכמו שפירש כאן עיקר וכי האי גוונא מניח צמוספתא לנזיר כיילד הוא עושה מציא כוס מלא יין ומציא זית איגורי ונותן לתוכו ושופע אס שמה כיולא צו חייב ואס לאו פטור דצרי ר' עקיבא ר' אלעזר צן עזריה אומר אינו חייב עד שיטמה רביעיית והשחא סוגיא דשמעמין כר' אלעזר צן עזריה ואין לחוש צכך דהכי נמי היה דעשר רביעיית דפרק שלשה מינין (נזיר דף נה.) כוותיה ואע"ג דלמריקן תסם צפלוגמא לא קייירי לא חייס צהו אע"ג דפליג עלה רצי עקיבא דצמיר נמי איכא צפלוגמא צפ' ג' מינין (דף נד.) דתקן ואינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית משנה ראשונה אומרת עד שיטמה רביעיית יין ר' עקיבא אומר אפילו שרה פמו ציין יש צו לנרף כזית חייצ ואמריקן בגמ' (דף נה:) וצאכילת עלין ולולבין נמי בעי רביעיית

כמו צשתיה ור' עקיבא סצר כיין דלמר קרע וענבים לחיס ויצבים לא יאכל מה אכילה צכזית אף כל צכזית כלומר אף שתיה וקצת קשה לגירסא זו דהיכא אשכחן דמנריך רביעיית צמדיי דלכילה ונריך לומר דמשמע ליה דכי קתני עד שיאכל מן הענבים כזית ה"ה צשתיה ומשנה ראשונה דלומרת עד שיטמה רביעיית ה"ה באכילה אלא מר נקיט אכילה משום דיליף מייניה לענין שתיה ומר נקיט שתיה משום דיליף מייניה לענין אכילה ור"ת גריס שס צמיר ת"ק לא מדמה להו לכל איסורי נזיר לאכילה וכן מלא צספר ישן יש ספריס שכתוב צהן ולא מדמי להו לאיסורי נזיר לשתיה והכל אחד אכל לאכילה ניחא טפי פי' משנה ראשונה מחלקת צין אכילה לשתיה ולא ילפיין מהדדי ולגירסא זו היא אכילה צכזית לכולי עלמא וצשמעמין גרס ר"ת כזית יין לנזיר ואחתי ככ"ע וצמדיי דלכילה וקשה לפי' ר"ת דמאי נפקא מיניה דמשעריקן אומו זית בכוס מלא יין דכן יכול לשער צמים כמו יין צמקוס שיסימו הזית איגורי צין ציין צין צמים שס

דבר מועט הא פשיטא דכיון דשמה יין דשעוריה ט (מהכא) דאי אפשר לשערו אלא ציין וקצת משמע צירושלמי לנזיר כפר"ת דלכילה לכולי עלמא צכזית דקלמר תסם משנה ראשונה עד שיטמה רביעיית יין דהו דרשין שצר מה שצר שער צמייז רביעיית אף שצר האמר כאן רביעיית חזרו לומר לא יאכל ולא יטמה מה אכילה צכזית: **בב"ב** בעז"י בתים שיעורין ברמזונים. גבי כלי עץ מיתניא פי"ז דכלים אכל ככלי חרס תנן פ' שליש דכלים (מ"א) העשוי לאוכלין שיעורין כזיתים העשוי למשקים כו' והא דלמר צסוק המנייע (שבת דף נה:) חסם מדות ככלי חרס ייקב כמוציא זית טטור מלקבל זיתים ועדיין כלי הוא לקבל רמזונים היינו אס יחדו לרמזונים אכל סתמו כמוציא זית: **שיעורין** ברמזונים. צמס' כלס פ' י"ז (מ"ד) תנן הרמזונים שאמרו שלשה אחוזים זה צזה ולא שיזהא נריך נקב גדול כל כך כדי שיאזו שלשבת צבת אחת אלא אחד לצד דהא חמר צסוק המנייע (שבת דף נה:) כמוציא רמון משמע רמון אחד דלא קלמר רמזונים ועוד צפ' אלו קשרים (ספ דף קיד:) וצפ' עושין פסין (עירובין דף דד.) דבעי חוקיה ייקב כמוציא זית וסתמו וחזר וייקב כמוציא זית וסתמו עד שהשלימו למוציא רמון מהו הוה ליה למינקט ייקב כמוציא רמון וסתמו וחזר וייקב כמוציא רמון וסתמו עד שהשלימו לשלשה רמזונים מהו ונרלה לפרש דהא דנקט שלשה רמזונים אחוזים דלע"פ שמוציאס זה אחר זה אין נוחין לנאח דרך נקב צר כמו שהיה יולא זה אחר זה צפני עלמנו עוד יש לפרש דנקט שלשה אחוזים זה צזה משום דרמון דגדל יחדיי צפני עלמנו או שנים גדולים יותר מדאי והגדלים ארבעה אחוזים קטנים יותר מדאי אכל הגדלים שלשה צינונים ומשערים צהן: ונ"ע(ע תוספות שבת קיד: ד"ה עד ותוספות עירובין ד: ד"ה שיעורין: **א"א** ה"בכתא גינהו וקרא אסמכתא בע"מא. מכאן קשה לגירסת הספרים דצפ' צתרא דיומא (דף פ. וספ) דא"ר יוחנן שיעורין ועושין הלכה למשה מסיני ופריך שיעורין מייכתב כתיבי ארך חטה ומשני אלא אימא שיעורין של עונשין וקשה לאותה גירסא דמאי קפריך מייכתב כתיבי הא מסיק הכא דקרא אסמכתא היא ועוד מאי קמשני אימא שיעורין של עונשין הלא על השיעור הקשה מייכתב כתיבי ועוד דצכל דוכתא דמיימי האי קרא דשיעורין מיימי כולה מילתא דר' חנן דהכא ומתוך כך גריס תסם צקונטרס עונשין מייכתב כתיבי אלא אימא שיעורין של עונשין וצפ' כיילד מצרכין (צבורים ד' מה. וספ) משמע קצת ט (דשה גמורה דלמר רצ ט (חמא חמר) ר' ינחק כל המוקדם צפסוק זה מוקדם לצרכה שנלמר ארך חטה וגו' והדר חמר ופליגא דר' חנין דלמר ר' חנין כל הפסוק לשיעורין נלמר ושמא למאי דמסיק תסם ואידך שיעורין מי כתיבי לא פליגי:

דבר

בינו ובין המים. ודחינן מן התורה חציצת בשור, כי אתאי הלכתא ליערו. שערו נמי דאורייתא, דכתיב ביה ורחץ את בשור, ודרשין את הטפל לבשרו ומאי גינהו שערו. ואמריקן נימא אחת קשורה חוצצת, שלש אינן חוצצות משום דמחלחלי ועייל בהו מים שתיים איני יודע. כי אתאי הלכתא לרובו ולמיעוטו ולמקפיד ולשאינו מקפיד, וכדרי' יצחק, דאמר ר' יצחק כר'.

עין משפט ונר מצוה

ל' א מיי פט"ז מהלכות טומאת נרעט הלכה ז:
ל' ב מיי פ"ג מהלכות טומאת מת הלכה צ
ו)פ"ב הלכה י:
ל' ג מיי פ"ה מהלכות טומאת מצה צ סמג לאון רנ:
ל' ד מיי פ"ח מהל' שבת הלכה א:
מ' ה מיי פ"ו מהלכות כלס הלכה צ:
מ' ו מיי פ"ב מהלכות שמיטת עשור הלכה א סמג לאון קט טור ש"ע א"ח סי' מריצ ספיף א:
מב ז מיי פ"ח מהל' איסורי ציאה הלכה טז ופ"א מהל' מקואות הלכה יב סמג לאון קרא ועשין רמח טושי"ע י"ד סי' קלח ספיף א:
מג ח ט מיי פ"א מהל' מקואות שס ופ"ב הל' טו טושי"ע שס ספיף ה:

תורה אור השלם

1. ארץ חסדה וחסידה וְגוֹן וְהַאֲדָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ וְיֵת שֶׁבֶן וְדָבָשׁ:

2. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְגִלַּח אֶת כָּל שְׂעוֹרֵי אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זִקְנוֹ וְאֶת גִּבּוֹת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעוֹרֵי וְגִלַּח וְכָבַס אֶת בְּגָדָיו וְיִדְחָץ אֶת בִּשְׂרוֹ בַּמִּים וְיִקְרָא יָד יָד

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אלא הלכתא וסי' משמע קלח דדרושא גמורה היא דלמר:

רבינו חננאל

צמאנו שכתוב בפסוק והבא אל הבית והאוכל בבית והשוכב בבית, היה [לן] לומר והבא אל הבית דריו, ואני אומר הבא טמא, האוכל והשוכב לא כל שכן. ותניא בתורת הכנים אם סופנו לרבות הבא אצ"פ שאני לא אוכל ולא שוכב מה ת"ל אוכל ושוכב, אלא ליתן שיעור להבא כדי אכילה בשביחאל), וכמה שיעור אכילה, כדי אכילת פרס פת חטין ולא פת שעורין, מייסב ואוכלה בלפתן, ושניקן במס' פרה פרק ראשון כיצוא בו אחד האוכל בבית המנוגע אמרו, משלש לקב, אמרו לו מייח' לסאה, אמר להם כך שמעתי סתם. אמר בן עזאי אני אפריש כשאתה אומר משלש לקב אין בו חלה וכשאתה כשעורה מטמא במגע ובמשא ולא באהל, ומפורש במס' אהלות. גפן, כדי רביעיית יין לנזיר. ואמריקן עשרה רביעייות הן. תאנה כר'. ושניקן לעולם הלכתא, והאי קרא דכתיב אריך חטה ושעורה וגו' אסמכתא בעלמא. חציצין דאורייתא גינהו, דכתיב ורחץ את בשור במים, שלא יחא דבר חוצץ

^[א] ר"ל בדרך צביטה והיינו שיזהא מייסב ואוכל